

Српско археолошко друштво

Градски музеј Сомбор

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLVI СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Сомбор, 25-27. мај 2023. године

Програм, извештаји и апстракти

140 ГОДИНА

СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Сомбор 2023

Организациони одбор скупа

Антонио Ратковић, градоначелник Града Сомбора

Давид Фирањ, директор Градског музеја Сомбор

Анђелка Путица, Градски музеј Сомбор

Викторија Узелац, Градски музеј Сомбор

др Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

prof. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

dr Daria Ložnjak Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb

dr Marko Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд

др Видан Димић, Археолошки институт, Београд

мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј Србије

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Градски музеј Сомбор

За издавача: Адам Црнобрња и Давид Фирањ

Штампа: Colorgrafx, Beograd

Тираж: 150

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-22-9

Република Србија

XVLI скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и Министарства, технолошког развоја и иновација Републике Србије

САДРЖАЈ

Програм XLVI годишњег скупа.....	5
Извештај о раду Управног одбора САД.....	15
Извештај о финансијском пословању САД.....	24
Извештаји о раду секција САД.....	26
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	36
Записник са XLIV скупштине САД.....	39
Апстракти.....	45

које се манифестује различитим степеном порозности и стањивањем спољне површине кортекса крова орбите, при чему уједно долази и до експанзије коштане сржи. Испитивања кривозних промена су последњих деценија нарочито интензивирани како због заступљености ових коштаных лезија, тако и због широког спектра интерпретација која ова истраживања могу да нам пруже.

Претходне биоантрополошке студије су претежно биле фокусиране на макроскопску опсервацију СО, идентификацију степена развијености СО, као и степена залечења исте. Међутим, упркос високој преваленци СО, питање њене етиологије и патогенезе још увек остаје недовољно разјашњено. Стога, циљ овог рада је да се кроз анализу микроструктуре кости крова орбите започне са прикупљањем нових одговора и отварањем нових питања у вези са проблематиком етиологије и патогенезе. Такође, имајући у виду потенцијалне узроке настанка кривозних промена (малнутриција, генетска стања, паразитске инфекције и друге придружене болести) сматрамо да би испитивање СО представљала један додатни аспект у реконструкцији детерминанти здравља, попут социокултурних, економских и еколошких.

Немања Марковић, Археолошки институт, Београд

ПАЛЕОПАРАЗИТОЛОГИЈА: УВОД У ПРОУЧАВАЊЕ ПАРАЗИТСКИХ ИНФЕКЦИЈА КОД ЉУДИ И ЖИВОТИЊА У ПРОШЛОСТИ

У раду су представљени методолошки оквири палеопаразитологије, као и могућности за истраживања и примену лабораторијских анализа у археолошким истраживањима код нас. Палеопаразитологија (Археопаразитологија) је научна дисциплина која за предмет истраживања има појаву, ширење и нестајање паразитских инфекција кроз проучавање остатака паразита у палеонтолошким и археолошким контекстима. Палеопаразитологију одликује снажна интердисциплинарност, јер њен скуп практичног и теоријског знања прожима се у неколико научних дисциплина, као што су: медицина, биологија, ентомологија, археологија, антропологија, географија, генетика и молекуларна биологија. У ширем смислу, ова дисциплина спада у групу биоархеолошких и микробиолошких дисциплина. Проучавање древних паразита пружа нове погледе на живот у прошлости кроз утврђивање образаца болести у древним популацијама, сазнања о еволуцијском ширењу заразних болести, ниво

санитарних услова, реконструкцију древне исхране, а може помоћи и у реконструкцији професионалне активности људи у прошлости. Почетак палеопаразитологије везује се за откриће јаја *Schistosoma haematobium* у бубрежном ткиву египатских мумија из 20. династије, датованих око 1250. до 1100. године пре нове ере. Публикујући ове налазе 1910. године, пионир палеопатологије Марк Арманд Руфер (1859–1917) поставио је темеље за развој нове биоархеолошке дисциплине. Међутим, већа пажња овој дисциплини посвећена је тек од 80-тих година 20. века, док је значајан напредак постигнут последњих деценија развојем методолошког приступа теренског узорковања, лабораторијских протокола, порастом броја налаза и публикованих резултата. Ова истраживања пружају могућности за нова сазнања и скупове података о свакодневном животу у прошлости. На територији Србије истраживања паразитских инфекција и њихов утицај на здравствени статус људи и животиња у прошлости на самом су почетку.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

902/904(497.11)(048)
902/904:005.745(497.11)"2023"(083.97)
902/904:061.2(497.11)"2023"

СРПСКО археолошко друштво (Београд). Скупштина (46 ; 2023 ; Сомбор)
Програм, извештаји и апстракти / Српско археолошко друштво, XLVI
Скупштина и Годишњи скуп Сомбор, 25-27. мај 2023. године ; [приредили Адам
Црнобрња и Војислав Филиповић]. - Београд : Српско археолошко друштво ;
Сомбор : Градски музеј Сомбор, 2023 (Beograd : Colorgrafx). - 105 стр. ; 21 cm

Текст на срп. и енгл. језику. - Текст ћир. и лат. - На насл. стр.: 140 година
Српског археолошког друштва. - Тираж 150.

ISBN 978-86-80094-22-9 (САД)

1. Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (46 ; 2023 ; Сомбор)
а) Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (46 ; 2023 ; Сомбор)
-- Програми б) Археолошка истраживања -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 115955465